

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16257

Tarih : 05.02.2026

10/3712

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler, yalnızca ülke tarihinin en yıkıcı afetlerinden birine yol açmakla kalmamış; aynı zamanda yapı güvenliğinden afet yönetimine, barınma hakkından kamu denetimine kadar birçok alandaki yapısal zaafı da açığa çıkarmıştır. On binlerce yurttaşımızın yaşamını yitirdiği, milyonlarca insanın evsiz kaldığı bu büyük felaketin üzerinden üç yıl geçmiş olmasına rağmen, hâlen on binlerce yurttaş konteynerlerde yaşamakta, kalıcı konutlara erişememekte, kamu hizmetlerine düzenli biçimde ulaşamamaktadır. Yıkılan yapıların büyük kısmının mühendislik hizmetinden yoksun ya da denetimsiz olması, hatta 2000 sonrası yapılan ve denetimden geçmiş binaların dahi çökmüş olması, mevcut yapı denetim sisteminin işlemediğini göstermektedir. Afet öncesi risklerin azaltılmasına yönelik yasal altyapının eksikliği, halkın can güvenliğini tehdit etmeye devam etmektedir.

Bu nedenle, 6 Şubat depremlerinin ardından yaşanan kayıpların, yapısal sorunların, barınma krizinin ve kalıcı çözüm üretilmemesinin bütüncül biçimde ele alınması; afet yönetim sisteminin, yapı denetim politikalarının ve TBMM'nin bu alandaki yasama sorumluluğunun detaylı biçimde araştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki büyük deprem, 11 ilde yaklaşık 15 milyon yurttaşı doğrudan etkileyerek Cumhuriyet tarihinin en büyük afetlerinden birine dönüşmüştür. Resmî rakamlara göre 50.783 yurttaşımız hayatını kaybetmiş, 107.204 kişi yaralanmış, 36.932 bina tamamen yıkılmış, yaklaşık 311 bin yapı (872 bin bağımsız birim) kullanılamaz hale gelmiştir.

Aradan geçen üç yıla rağmen, afetin açtığı fiziksel, sosyal ve psikolojik yaralar henüz kapanmamıştır. Yüz binlerce yurttaş hâlâ konteynerlerde yaşamaktadır. Kalıcı konutların önemli bir bölümü tamamlanamamış, altyapı eksiklikleri sürmekte, eğitim ve sağlık gibi temel kamu hizmetlerine erişimde hâlâ ciddi aksaklıklar yaşanmaktadır. Barınma hakkı, sosyal devlet ilkesinin temel bir bileşeni olmasına rağmen, üç yıl sonra dahi yerine getirilememiştir.

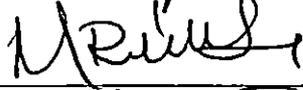
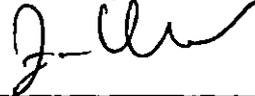
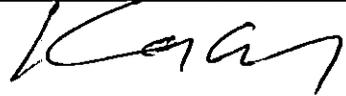
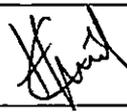
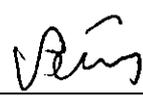
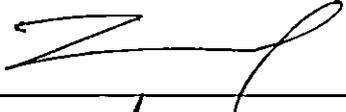
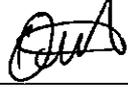
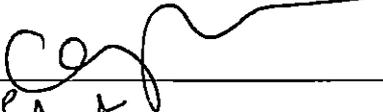
Deprem bölgesindeki çok sayıda yapının mühendislik hizmeti almadan inşa edilmiş olması, hatta yapı denetim sisteminden geçmiş yeni binaların da yıkılmış olması, bu felaketin yalnızca doğa kaynaklı değil, aynı zamanda insan eliyle büyütülmüş bir toplumsal yıkım olduğunu göstermektedir. Yapı denetim sisteminin piyasacı ve yüzeysel uygulamalarla işlevsizleştiği, kamusal denetim mekanizmalarının neredeyse sembolik düzeyde kaldığı açıkça ortaya çıkmıştır.

Diyarbakır, bu durumun çarpıcı bir örneğidir. Depremin etkisiyle kentte 414 yapı yıkılmış, 411 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Özellikle Bağlar ilçesindeki Galeria Sitesi'nde yaşanan trajedi, yeni sayılabilecek çok katlı binaların dahi güvensiz olduğunu ve yapı denetim sürecinin güvenilirliğini yitirdiğini gözler önüne sermiştir. TMMOB'a bağlı meslek odalarının hazırladığı teknik raporlar, yıkılan yapıların büyük çoğunluğunun 2000 yılı sonrası yapılmış olduğunu; yani güncel deprem yönetmeliklerine ve denetim sistemine tabi olduğunu göstermektedir. Bu durum, denetimin kâğıt üzerinde kaldığını, halkın yaşam hakkını korumaktan uzaklaştığını ortaya koymaktadır.

Afet yönetimi yalnızca kriz anına müdahale değil, risk oluşmadan önce alınacak önleyici tedbirleri kapsayan çok boyutlu bir kamu görevidir. Ne var ki Türkiye'de afet politikaları hâlâ ağırlıklı olarak reaktif biçimde, felaket gerçekleşikten sonra devreye girmekte; kaynaklar ise çoğu zaman plansız, önceliksiz biçimde kullanılmaktadır.

Bu büyük yıkımın ardından kamuoyunda sıkça dile getirilen bir diğer konu da, TBMM'nin kendi sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdiğidir. Özellikle Afet Risklerini Azaltma Yasası gibi önleyici nitelikte bir yasal çerçevenin halen oluşturulmamış olması, Meclis'in proaktif yasama görevi açısından ciddi bir eksikliktir. Deprem sonrası yönetmeliklerin ve geçici çözümlerin ötesinde, kapsamlı, bilimsel ve katılımcı bir afet politikası inşa edilmeden yaşanan felaketlerden gerçek dersler çıkarılamayacaktır.

Tüm bu nedenlerle, başta Diyarbakır olmak üzere depremden etkilenen tüm illerde yaşanan can kayıplarının, yapı yıkımlarının, kalıcı barınma krizinin, yapı denetim süreçlerinin, kamu sorumluluğunun ve TBMM'nin bu konudaki yasa yapma iradesinin bütüncül biçimde araştırılması, eksikliklerin ortaya konulması ve yeniden benzer yıkımların yaşanmaması adına önleyici bir siyasi irade oluşturulması gerekmektedir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	